

KERNINFO

Informatieblad over KERNBEWAPENING,
KERNENERGIE en KERNINDUSTRIE
verschijnt 8 keer per jaar
jaargang 3, nummer 3 - juni 1995

uitgegeven namens de
Nederlandse Kernstop Coalitie
p/a Herenstraat 9
6701 DG WAGENINGEN
tel 08370 - 23481
fax 08370 - 23588
e-mail epp92@antenna.nl
giro 591 24 20 tnv Vrienden van EPP te EINDHOVEN

Inhoud KERNINFO nummer 3, jaargang 3, juni 1995

	pag
Ter Inleiding	1
50 jaar Hiroshima - Nagasaki	2
Onbeperkte verlenging van het NPV	3
Miguel Marin-Bosch	4
Last resort	8
Tag X	9
Weerstand	13
'Voor moeder aarde' bij Greenham Common	14
Civil Missile Defense	16

Collectie Stichting Loka

www.loka.org
Gedigitaliseerd 2014

TER INLEIDING

Voor jullie ligt het derde nummer van KernInfo in 1995. Het Niet Verspreidings Verdrag inzake kernwapens (NPV) is voor onbepaalde tijd verlengt. Wat betekent dat nu, 50 jaar na de kernproef op Hiroshima? Is er met die verlenging nu iets verbeterd?

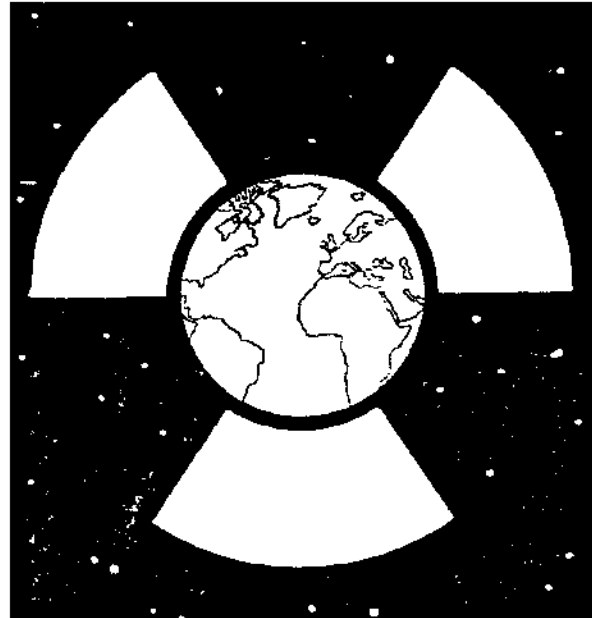
De verlenging is geaccepteerd, zonder een echt besluit, samen met een aantal andere resoluties die geen van allen echt veel hout snijden. Geen tijd pad voor nucleaire ontwapening, geen wezenlijke verbetering van het IAEA en GEEN slotdocument van deze verlengingsconferentie.

Wat dan wel? Een herhaling van wat al in het NPV stond en een kleine knieval in de richting van niet-kernwapenstaten door de toetsingsconferenties "te versterken". Ook hier ligt de belofte ergens in de toekomst, als een sappige wortel, maar voorlopig is het voortploeteren in de dorre woestijn.

De eerste proeve van onbekwaamheid heeft al plaatsgevonden, op 15 mei hebben de Chinezen een kernproef genomen. Wat gaat er in Frankrijk gebeuren nu er een nieuwe president is? De Franse kernproeven zijn al geheel voorbereid, slechts een ja en een druk op de knop en daar gaat tie weer.

Het bezit van kernwapens wordt niet ontmoedig en eerder aangemoedigd door het onvermogen van de kernwapenstaten concrete stappen te zetten en hun "macht" te delen. Kortom, wat waar was voor de verlengingsconferentie, is (helaas) nog altijd even waar.

Lichtpuntjes? Ondertussen gaat het proces van het World Court Project gewoon door, natuurlijk pleiten de kernwapenstaten en hun bondgenoten tegen de aanklacht. Wij kunnen echter een steentje bijdragen door continu duidelijk te maken dat een veroordeling door het internationaal gerechtshof, van het gebruik van en dreigen met kernwapens, er moet komen. Dat er een Nucleair Wapenverdrag moet komen analoog aan het Biologisch en Chemisch wapenverdrag. Kortom tegen de onwil

van de heersende structuur in, als burgers duidelijk maken dat 't zo niet langer kan en dat er weldegelijk alternatieven zijn.

In dit nummer van KernInfo een kort verslag van de NPV toetsings- en verlengingsconferentie, Gorleben, wat is de functie van kernwapens in deze wereld en opmerkelijke uitspraken van Miguel Marin-Bosch.

Betalingen

Dit blad is volledig afhankelijk van de activiteit van de lezers, er is geen tijd en geen geld om acceptgirokaarten uit te sturen. Er zijn nog altijd mensen die niet betaald hebben voor 1995. Of je voor 1995 betaald hebt kun je zien aan de code op het etiket. Staat daar 95 dan is het abonnement voor 1995 voldaan. Aan hen die geen code 95 hebben het verzoek snel te reageren. Er zijn ook adressen met een code 'ex' (ruilabonnement), 'cc' (ter informatie) en '?' (men wist nog niet of men een abonnement wilde). Die lezers mogen best betalen, vooral de lezers met een code '?'.

Neem en lees!

Dirk Jan Dullemond

UITNODIGING VOOR ONTMOETINGS DAG

6 AUGUSTUS 1995

50 JAAR HIROSHIMA - NAGASAKI

HERDENKEN EN VOORUITZIEN

IN DE DOMKERK

UTRECHT

(7 minuten lopen van Centraal Station)

Programma

- 10:30 - 12:00 Oecumenische dienst van Schrift en Tafel
Voorgangers: Henk van Olst en Jan ter Laak
- 12:00 - Een inloop programma op het Domplein en in de kerk met stands, tentoonstellingen, video, muziek, Groene Vrede en lunch
- 14:00 - 16:00 Informatief programma m.m.v.
- Marianne van Ophuijsen (Vrouwen tegen Kernwapens):
50 jaar kernwapens
- Dr. Jan Gevers Leuven, arts (Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie, Gezondheidszorg en Vredesvraagstukken):
Medische gevolgen van kernexplosies
- Mr. Meindert Stelling (Tribunaal voor de Vrede):
De rechtmatigheid van kernwapens
- Madeleen Helmer (Pacific werkgroep):
Kernproeven en de gevolgen
- Mr. Edy Korthals Altes (World Conference on Religion and Peace):
Wat staat ons te doen?
- De sprekers worden afgewisseld met muziek en zang

Schwartzenbergweg 13
8743 KX Hilversum
tel: (05157)3103

Willemsparkweg 29
1071 GP Amsterdam
tel: (020)6736306

ONBEPERKTE VERLENGING VAN HET NPV

Op 12 mei werd de verlengingsconferentie voor het NPV, in New York, afgesloten. Resultaat van 4 weken 'onderhandelen' is een onbeperkte verlenging van het NPV en een conferentie zonder slotverklaring. Een terugblik en een speculatie.

De uiteindelijke verlengingsbeslissing is er eentje met een hoogst merkwaardig karakter. Op 11 mei werd, zonder enige vorm van stemming, een pakket van resoluties voor aangenomen verklaard, waaronder de onbeperkte verlenging van het NPV. De resolutie welke werd 'aangenomen' noemt het bestaan van een meerderheid van de ondertekenaars met als gevolg verlenging. Daarnaast zijn 2 resoluties aangenomen, de belangrijkste probeert de toetsingsconferenties, welke iedere 5 jaar worden gehouden, te versterken. In de 3 jaren voorafgaand aan de toetsingsconferentie zullen 10 daagse mini-voorbereidingsconferenties worden gehouden welke zich zowel over substantiële als procedurele zaken moeten buigen. Als leidraad voor deze voorbereidingsconferenties dient de 2de resolutie over 'Decision on Principles and Objectives for Nuclear Non-Proliferation and Disarmament' (Besluiten en principes over nucleaire non-proliferatie en ontwapening).

Deze laatste resolutie is eigenlijk een herhaling van alle punten uit het NPV, zonder daar ook de geringste consequentie of tijdschaal aan te verbinden, uitgezonderd een CTBT.

Buiten de conferentie waren er een paar belangrijke gebeurtenissen. In Bandung kwamen de ministers van de niet gebonden landen bijeen, zij slaagden er niet in op een lijn te komen voor een afwijzing van onbeperkte verlenging. Belangrijkste dwarsligger was Zuid Afrika. Dat land bracht trouwens later in de verlengingsconferentie een 23 punts voorstel in wat in afgezwakte vorm nu is aangenomen onder 'Decision on Principles and Objectives for Nuclear Non-Proliferation and Disarmament'. Als gevolg van het niet op een lijn komen werd de onbeperkte verlenging steeds duidelijker en ontstond er een duidelijke tegenstelling tussen de Verenigde Staten, Groot Britannië en Frankrijk enerzijds en Nigeria, Indonesië, Maleisië en Iran anderzijds. Deze tegenstelling

stond een consensus beslissing over de verlenging in de weg. Ook werd tijdens de verlengingsconferentie een akkoord bereikt tussen Euratom en de V.S. (zie KernInfo nr. 2, 1995). De V.S. lieten hier hun "prior consent" eis vallen en namen genoegen met een nieuwe overeenkomst waar een lijst met nucleaire installaties wordt toegevoegd welke aangeeft waar Amerikaans nucleair materiaal wordt gebruikt. Kortom, weg controle over nucleair materiaal, in ruil voor steun voor een onbeperkte verlenging.

De belangrijkste gebeurtenis binnen de conferentie was de introductie van het 23 punt voorstel van Zuid Afrika. In het oorspronkelijke voorstel had een aantal duidelijke mijlpalen in gebouwd, geen van allen zijn die echter terug te vinden in de resolutie zoals uiteindelijk is aangenomen. Naast de drie eerder genoemde resoluties speelde ook het niet toetreden van Israël, Pakistan en India een grote rol. Vooral Israël was een struikelblok voor de landen in het Midden Oosten. In een resolutie wordt opgeroepen tot toetreding van Israël tot het NPV en het vormen van een kernwapenvrijzone in het Midden Oosten, samen met verdergaande ontwapening. Noord Korea heeft zich tijdens de conferentie teruggetrokken, met als reden de onevenredige aandacht voor het handelen van Noord Korea.

Min punten tijdens de conferentie betroffen de duidelijke drang van de 5 kernwapenlanden om hun macht te consolideren, met behulp van kernwapens en de slechte toegang van NGO's tot de verschillende sessies. Positieve punten waren dat in de verschillende toespraken de eliminatie van kernwapens nadrukkelijk werden genoemd en de parallel gehouden Citizens Assembly en de formatie van een "Abolishment Caucus" uit de aanwezige NGO's.

Nadat de conferentie was gesloten, zonder slotdocument omdat

dent, Chirac, zal beslissen over de Franse kernproeven. Bekent is dat een reeks proeven is voorbereid met als meest waarschijnlijke datum in juni of juli. Of het verlengde NPV het papier en de moeite waard is zal verder in 1996 blijken (een CTBT), en later vanaf 1997 tot 2000 als de mini-conferenties worden gehouden.

Een algemene conclusie over de conferentie is: wat voor de conferentie waar was is nog steeds waar. Welkom in de wereld van de onbeperkte verlenging.

men het niet eens kon worden over de documenten van de toetsingsconferentie die zich met Artikel VI bezig hielden, werd de verlenging al op de proef gesteld. Op maandag 15 mei nam China de 42ste kernproef. Verder is het maar de vraag wat de nieuwe Franse presi-

Dirk Jan Dullemond

Bronnen: Press Release, Conference of Parties to NPT, DC/2510, 11 May 1995; Nuclear Proliferation News Issue 24, May 17 1995

Miguel Marin-Bosch

Enkele punten uit de toespraak van de Mexicaanse ambassadeur, bij de Geneefse Ontwapeningsconferentie, Miguel Marin-Bosch bij de opening van de zitting voor 1995. Marin-Bosch hield de rede bij zijn afscheid van de Ontwapeningsconferentie, na 25 jaar werk.

31 januari 1995.

"..., hoewel er tienduizenden kernwapens in de wereld zijn, zijn ze in handen van een relatief klein aantal staten."

"Nu hebben 170 landen hebben zich verplicht, door legaal bindende afspraken, zoals het Non-proliferatie Verdrag (NPV) of het Verdrag van Tlatelolco verplicht, af te zien van kernwapens. En dat is erg belangrijk. 'Nucleair gaan' is een beslissing welke maar door weinig landen word gemaakt."

"Inplaats van toename van het aantal spelers in het nucleaire spel, heeft er een ongelooflijke opeenhoping plaatsgevonden van kernwapens in vijf

landen, voornamelijk in de Verenigde Staten en de voormalige Sovjet Unie."

"Sinds 1959 moest Antarctica volledig gededemilitariseerd blijven en voor Latijns Amerika en het Caraïbisch gebied werd in 1967 het Verdrag van Tlatelolco gesloten, kernwapens werden verboden en de kernwapenstaten (KWS) verbonden zich kernwapens niet te gebruiken of te dreigen met kernwapens tegen de landen in deze regio. Het verdrag van Rarotonga volgde in 1985, voor de Zuidelijke Pacific, en Afrika volgt waarschijnlijk spoedig."

"In tegenstelling tot andere multilaterale verdragen is het NPV niet onbeperkt geldig. Veel belangrijke landen waar het verdrag zich op richtte (Duitsland,

Italië, Japan en Zwitserland) stonden op een korte duur, een soort proefperiode, als ook op periodieke toetsingsconferenties, om er zeker van te zijn dat de KWS zouden ontwapenen om zich tot de niet nucleaire status te bekeren."

"Waarom tonen de KWS zich zo onwillig om een begin te maken met echte nucleaire ontwapening? Gedeeltelijk is dit traagheid, het vasthouden aan oude gewoonten, gewoonten ontwikkeld door de jaren. Maar ook omdat ze bang zijn hun status te verliezen, een status die ze andere willen onthouden."

"Aanvankelijk trachtten ze als reden voor hun bezit van kernwapens de Koude Oorlog aan te wijzen. Nu de Koude Oorlog over is, spreken ze over onvoorziene dreigingen. Zij zeggen kernwapens nodig te hebben 'voor het geval dat'. Maar is hun nationale veiligheid belangrijker dan die van andere staten?"

"Tot de jaren '70 waren kernproeven de enige duidelijke aanwijzing dat een land in staat was kernwapens te maken. Dit is niet langer het geval. Het is mogelijk een relatief betrouwbare bom te maken zonder kernproeven. Kernproeven zijn alleen van belang wanneer men de bommen wil verbeteren of op grote schaal wil aanmaken."

"Kernproeven speelden (en in sommige gevallen spelen) een belangrijke rol bij de verbetering van de nucleaire arsenalen (miniaturisering en precisie) en aanverwante technologieën als computersimulatie. O.a. vanwege dat laatste besloten de Verenigde Staten (VS) en het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) het nemen van "traditionele" kernproeven te staken. De proefexplosies hebben veel van hun waarde verloren, zeker in deze twee landen, vanwege technologische en wetenschappelijke vorderingen bij computersimulatie en zogenaamde laboratoriumproeven. Vandaar hun eenzijdige moratoria en hun roep om een Comprehensive Test Ban Treaty (Alomvattend Teststop Verdrag/CTBT)."

"Wat nu gebeurt met betrekking tot de kernproeven verschilt niet van wat al jaren lang gebeurt op het gebied van ontwapening: de technologisch ontwikkelde landen bereiken een punt waarop zij zonder een bepaald wapen of bepaalde bewapeningswerkzaamheden kunnen en dan gaan zij ertoe over dat wapen of die werkzaamheden voor de rest van de wereld te verbieden door middel van een multilateraal verdrag. Dit was het geval bij de bacteriologische (biologische) wapens eind zestiger jaren en de chemische wapens na de Golfoorlog. De VS trok de conclusie dat ze geen chemische wapens nodig hadden en de gevolgtrekking was duidelijk: dan moest ook niemand anders ze hebben. Na jaren van getreuzel drongen de VS plotseling bij de Geneefse Ontwapeningsconferentie aan zo spoedig mogelijk de onderhandelingen over een verdrag betreffende chemische wapens tot een goed einde te brengen. Vanaf januari 1993 kan het verdrag worden ondertekend."

"Begin jaren '60 hadden de VS, de SU en Engeland hun ondergrondse proefnemingen zo geperfectioneerd dat ze hun proeven in de atmosfeer konden staken en snel legden ze een dergelijke stap vast in het Partial Test Ban Treaty (Gedeeltelijk Test Stop Verdrag / PTBT). Dit verdrag was vooraf gegaan door een moratorium tussen 1958 en 1961, gevolgd door verschillende series proefnemingen, voornamelijk bovengronds door de Sovjet Unie tussen 1961 en 1963. Daar bovenop wilde de Senaat in de VS het verdrag alleen ratificeren als de VS een voortvarend ondergronds programma ontwikkelde, moderne nucleaire laboratoria en personeel en de kennis behield om bovengronds te testen."

"Begin 1990 herhaalde het patroon zich. De verst ontwikkelde KWS zijn klaar om het traditioneel ondergrondse testen te verbieden. Zij staan er op dat de mogelijkheid voor ondergronds testen behouden blijft voor het geval dat zij opnieuw kernproeven willen gaan nemen en de mogelijkheid voor zeer kleine proeven (hydronucleair) en andere gerelateerde activiteiten. China en Frankrijk lijken nog een paar

ondergrondse proeven nodig te hebben, respectievelijk om hun arsenalen te miniaturiseren en in staat te zijn tot computersimulatie. China werkt zijn programma af en Frankrijk wil na de verkiezingen van mei 1995 besluiten of het proefnemingen hervat of niet."

"Door een toevaligheid wordt aan de vooravond van de NPV-conferentie over een CTBT onderhandeld. In het NPV werd een verband gelegd tussen de looptijd van 25 jaar en maatregelen tot kernontwapening (art. VI), een verband dat velen altijd hebben erkend en dat nu duidelijker en hechter is dan ooit. Maar heden ten dage wordt dit door sommige staten ontkend. Zij beweren dat zo'n verband niet bestaat en dat iedere stap- de onbepaalde en onvoorwaardelijke verlenging van het NPV en het sluiten van een CTBT - op zijn eigen verdienste moet worden beschouwd. Het ene moet niet 'gegijzeld' worden door het andere, vinden zij."

"Het simpele feit is dat er een verband bestaat. De onderhandelingsgeschiedenis van het NPV laat dat zien. Inderdaad wordt het NPV gegijzeld. Maar niet zij die pleiten voor een CTBT en kernontwapening zijn voor deze gijzeling verantwoordelijk, maar de KWS zelf, die doorgaan hun nucleaire wapenvoorraden uit te breiden en te vervolmaken. En het is ironisch dat juist zij de enthousiaste voorstanders zijn van een onbepaalde en onvoorwaardelijke verlenging van het NPV."

"Wat je vandaag uitvindt om je veiligheid te vergroten heeft de neiging later ergens anders te verschijnen als een bedreiging. De ontwikkeling van nieuwe en verfijnder wapens en wapensystemen heeft een boemerang-effect. Zij lijken veiligheid te bieden, tot ze door anderen worden gemaakt. Dan herhaalt de cyclus zich."

"Sommigen willen vergeten dat de wereld eens een kernwapenvrijezone was. En dat het doel moet zijn zo spoedig mogelijk naar die toestand terug te keren."

"Halverwege de jaren veertig werden de Amerikaanse pogingen om een atoombom te maken gezien in het kader van de kruistocht tegen de As-Landen (Duitsland, Italië). In de zomer van '45 was de oorlog in Europa afgelopen en in de Stille Oceaan bijna afgelopen. Niettemin werd de bom in juli getest en in augustus gebruikt. Op dat ogenblik veranderde in de VS en elders de houding ten opzichte van 'het ultieme wapen'. Het mag ongelofelijk lijken, maar voor de leiders van veel naties werd de bom aanvaardbaar. De Koude Oorlog vertroebelde slechts het morele debat. Maar wat zouden ze gezegd hebben als niet de VS, maar Nazi-Duitsland als eerste de bom had gehad? Waarschijnlijk 'een slecht wapen in handen van boeven'. Men hoeft alleen maar te denken aan de reacties van het Westen op de eerste kernproef in 1949 van de SU. Om kort te gaan, er was toen geen wettelijke of morele rechtvaardiging voor de atoombom en die is er ook nu niet."

"De huidige situatie: er zijn vijf KWS, drie feitelijke KWS: Belarus, Kazachstan, Oekraïne, en één ex-KWS: Zuid Afrika. Dan zijn er nog drie zogenaamde drempellanden: Israël, India en Pakistan, en twee landen die niet langer beschouwd worden als drempellanden: Argentinië en Brazilië. Daarnaast zijn er nog een aantal landen die de technologie, het splijtbaar materiaal en het geld hebben om in enkele maanden 'nucleair te worden'".

"De KWS moeten het voorbeeld geven en de weg naar nucleaire ontwapening effenen. Zij moeten een alomvattend nucleair ontwapeningsprogramma ontwikkelen. Zij zouden om te beginnen de verplichting aan moeten gaan tot volledige vernietiging van de kernwapens voor een bepaalde datum. Dan zouden ze bepaalde concrete stappen moeten vaststellen en uitvoeren, wederom binnen een bepaald tijdschema, om de nucleaire dreiging te verminderen. Tenslotte zouden ze moeten vaststellen welke maatregelen tot nucleaire ontwapening zij kunnen nemen eenzijdig, tweezijdig, met andere KWS en multilateraal binnen een bepaalde

periode of periodes (van bijvoorbeeld vijf of tien jaar)."

"Op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van afgelopen jaar werden voorstellen met betrekking tot een stapsgewijze vermindering van de nucleaire dreiging en maatregelen gericht op het elimineren van kernwapens naar voren gebracht. Maar de resoluties met betrekking tot deze en verbonden vraagstukken werden door de KWS en een aantal landen behorend tot de Oost en West Europese en andere groepen tegen gehouden."

"De KWS, geholpen door andere landen, hebben voortdurend inhoudelijke zaken vermeden met betrekking tot de NPV verlengingsconferentie. Gedurende de eerste twee zittingen van de voorbereidingscommissie (Prepcom) hebben zij zich uitsluitend geconcentreerd op organisatorische zaken, elk inhoudelijk debat werd gemeden en niet-gouvernementele organisaties (NGOs) werden zo veel mogelijk buiten de deur van de vergaderzaal gehouden. In feite distantiëren sommige KWS en Europese staten zich van NGOs als het om het NPV gaat. Een houding die zeer verschilt van die waar het om mensenrechten of het milieu gaat. Dan verwelkomen zij de actieve deelname van NGO's aan hun vergaderingen en moedigen die zelfs aan."

"Alleen op de derde Prepcom in september vorig jaar slaagden we er in een eerste inhoudelijk debat te hebben. Tijdens dat debat, hoe kort het ook is geweest, kwamen diepe tegenstellingen aan het licht over hoe de NPV partijen de 1995 conferentie zagen.... Sommigen stelden zelfs voor eerst het NPV onbeperkt te verlengen en later over inhoudelijke kwesties te praten."

"De vraag dient te worden gesteld waar dienen kernwapenvoorraden voor."

"Toen in 1968 het NPV werd afgesloten voorzag niemand, de KWS evenmin, de gebeurtenissen die sinds 1989 de internationale situatie hebben veranderd. Niemand voorzag het einde van de Koude Oorlog en het ineensstorten van de SU. Toen de KWS de

voorziening van toetsingsconferenties en de verlengingsconferentie accepteerden, hadden zij geen idee dat de verlengingsconferentie onder de huidige internationale verhoudingen zou plaats hebben. Nu zijn ze druk bezig steekhoudende argumenten te vinden om de wereld ervan te overtuigen dat wat zij beschrijven als 'onbepaalde en onvoorzwaardelijke verlenging' in ieders belang is."

"Zal zo'n verlenging (de onbepaalde) de problemen oplossen bij het vaststellen van de naleving van het verdrag zoals die zich voordeden in het geval van Irak? Zal het de huidige schimmige status van de zogenaamde drempellanden verduidelijken? Zullen de KWS de niet-kernwapenstaten passende veiligheids garanties geven betreffende het gebruik van of het dreigen met kernwapens? Zal de produktie van splijtbaar materiaal voor kernwapens worden beëindigd en hoe gaat het met de bestaande militaire en civiele voorraden? Zal er een CTBT uit voorkomen en zullen er maatregelen genomen worden die gericht zijn op de uitbanning van kernwapens? En nog belangrijker zal het standpunt en de houding van de KWS ten aanzien van deze massavernietigingswapens veranderen? En hier kom je weer terug bij de morele en legale aspecten van kernwapens."

"Hoewel alle KWS in het Koude Oorlog tijdperk zijn begonnen over de rol van kernwapens na te denken, zijn de resultaten helder noch bemoedigend."

"Tientallen jaren heeft de NAVO geweigerd te verklaren niet als eerste tot gebruik over te gaan, met het argument zich het recht voor te behouden kernwapens in te zetten in geval van een massale conventionele aanval in Europa. Zij dachten aan de SU. Nu hebben de Russen, jarenlang voorstander van een niet-als-eerste-gebruiken politiek, hun opvatting gewijzigd en de NAVO-doctrine omhelsd. Zij denken daarbij aan hun directe burens. Eigenlijk is China nog de enige aanhanger van een niet-als-eerste-gebruiken politiek."

"In oktober 1993 kondigde de VS een herziening van het nucleaire standpunt aan. Toen deze herziening in september '94 werd vrijgegeven, bleek de doctrine ongewijzigd, men bleef bij de optie kernwapens te gebruiken als 'laatste toevlucht' (last resort) in antwoord op een niet-nucleaire aanval. Ook de conclusie dat er geen reductie van de strategische wapens zal zijn, onder het niveau van de 3500 kernkoppen zoals voorzien in het Start II-verdrag, in het jaar 2003, is ontmoedigend."

"De Koude Oorlog mag dan voorbij zijn en, ja, er mogen tekenen zijn dat de

strategische nucleaire wedijver tussen het GOS en de VS afneemt, maar de houding van de KWS met betrekking tot hun eigen kernwapens heeft niet de fundamentele verandering ondergaan die men zou mogen verwachten. Zij blijven op kernwapens vertrouwen en lijken niet bereid die binnen afzienbare tijd op te geven. Integendeel, zij zoeken wegen om de tweedeling in het NPV tussen nucleaire bezitters en niet-bezitters te bevriezen."

Met dank aan WILPF, Carlotta Lopes da Silva; Pax Christi, Jeroen Steenbergen

LAST RESORT

Onlangs, tijdens het nucleair debat in de Rode Hoed, werd weer eens aan kernwapens gerefereerd als zijnde: "weapons of last resort", een uiterste toevluchtmiddel, of zoiets. Dat is natuurlijk een mythe, maar wel een die men zo vaak herhaald heeft, dat het een eigen leven is gaan leiden. Een mythe die inhaakt op de mentaliteit van redelijk denkende mensen, die hopen en wensen dat die krenge nooit meer gebruikt zullen worden. Maar dat is en blijft een sprookje; kernwapens liggen nu niet in de kast te wachten op een situatie waarin men écht niet anders kan. En behalve hun militaire opstelling spelen ze ook een dagelijkse rol in de internationale betrekkingen, eigenlijk vanaf hun ontstaan.

En dat begon in Potsdam, juli 1945, waar de Grote Drie: Churchill, Truman en Stalin bijeen kwamen om hun overwinning op Nazi-Duitsland te vieren en om plannen en afspraken te maken, om nu ook gezamenlijk de oorlog met Japan tot een einde te brengen. Tijdens dat overleg kwam het bericht uit de Verenigde Staten dat de allereerste kernproef gelukt was en alle verwachtingen overtroffen had. Amerika was nu in het bezit van de Atoombom.

Het gedrag van Truman veranderde opslag! Volgens Churchill begon hij gelijk de grote baas te spelen. Ongeduldig en geïrriteerd tegen de Britten en ronduit onbeschoft tegen de Russen. De allereerste slachtoffers in Hiroshima en Nagasaki lieten niet lang meer op zich wachten en zodra het de wereld duidelijk was wat een atoombom nou precies betekende, duurde het ook niet lang voordat de eerste diplomatieke nucleaire confrontatie er kwam; in maart 1946 en ging over de olie van Iran.

Nu was het zo dat in de tweede wereldoorlog besloten werd Iran te bezetten, Britse en Sovjet troepen vielen binnen, de Sjah werd eruit

geknikkerd en de olie was veilig in geallieerde handen. De afspraak was dat de bezetting tot 6 maanden na het einde van de oorlog zou duren en dat de olie concessies verdeeld zouden worden tussen de Amerikanen, de Sovjets en de Britten (dat landen in het Midden Oosten weleens zelf over de olie zouden kunnen beschikken, was een idee dat nog bij niemand was opgekomen).

Die afspraken waren gemaakt toen Roosevelt nog president van de V.S. was, Roosevelt was iemand die erg goed was in samenwerken en in het scheppen van een vertrouwenssfeer. Die ook heel toekomst gericht werkte aan een samenwerking welke zich na de oorlog voort zou zetten in V.N. verband, een V.N. met verstrekkende bevoegdheden om vrede in de toekomst te bewerkstelligen. Jammer genoeg is Roosevelt een maand voor het einde van de oorlog met Duitsland plotseling overleden en werd hij opgevolgd door Truman, een knakkertje met heel ander ideeën en idealen. Truman zag weinig heil in verstrekkende bevoegdheden van een V.N. en was ook nog eens een felle communisten hater.

Toen het dus tijd werd om in Iran de olie te verdelen tussen de overwinnaars, kwamen de Amerikanen terug op de afspraken.

Dat viel natuurlijk niet in goede aarde, de Sovjets eisten hun olie aandeel en weigerden hun troepen terug te trekken. Die weigering werd door de Amerikanen gezien als een bewijs van kwader trouw (...) en daar had je de poppetjes aan het dansen!

In maart 1946 had Truman er genoeg van en ontbood de toenmalige Soviet ambassadeur Andrei Gromyko. Het Amerikaanse ultimatum was: de troepen binnen 48 uur weg uit Iran, of er zou een atombom gaan vallen. "We're gonna drop it on you!" hoort Truman te hebben gezegd. Nou ja, de Soviet troepen waren binnen 24 uur weg. Truman noemde de bom: "the greatest thing in hi(s)story".

Tja, of de Sovjets nu wél of niet te goeder trouw waren? Stalin was zeker geen lievertje, maar het is en blijft een bizarre zaak om je bondgenoot met een atombom te bedreigen. Dat bondgenootschap sloeg natuurlijk dan ook binnen de kortste tijd om in de Koude Oorlog.

Ook de innige samenwerking met de Britse kerngeleerden was plotseling voorbij, de uitwisseling van kennis werd abrupt beëindigd, ze moesten voortaan maar zelf hun atombommen bouwen en dat deden ze natuurlijk ook.

Ondertussen noemde Truman en

zijn minister van oorlog (zo hete dat toen) Stimson de atombom een troefkaart in het diplomatieke spel. Ze gingen er vanuit dat het nog heel lang zou duren voordat anderen met een dergelijke troef zouden hebben. Dat viel dus even vies tegen.

Met meerdere nucleaire "grootmachten" werd het "spel" gelijk een stuk ingewikkelder, zeker toen ook nog eens "vreedzame" kernenergie er een deel van uit ging maken! B.v. wél of niet tot het NPV toetreden, dreigen UIT het NPV te stappen, wél of niet kerntechnologie te verkopen, aan welk land wél en aan welk land niet. Dat er economische compensatie (lees poen) tegenover NIET verkopen moet staan, is toch ongeveer net zo duidelijk als "we're gonna drop it on you".

Last resort, laat me niet lachen!
Dagelijkse chantage.

Paulien Geitenbeek

Bronnen:

M. Blow, "The History of the Atom Bomb", Harper & Row 1968; M. Kaku & D. Axelrod, "To Win a Nuclear War", South End Press 1986; Time, January 1980; D. Elsberg, "Call to Mutiny in Protest & Survive", Monthly review Press 1984; W. la Feber, "America, Russia & the Cold War 1945-1984", Knopf 1985.

Tag X

Op 24-25 april, Tag X, werd in Duitsland de eerste "CASTOR" container van de kerncentrale bij Philippsburg, per trein, naar de "tijdelijke" opslagplaats voor kernafval bij Gorleben gereden. Waarom eigenlijk zoveel beroering rond dit transport?

Afvalbergje.

Zo ongeveer iedereen weet dat een kerncentrale dodelijk afval produceert in de vorm van uitgewerkte brandstofstaven. Deze staven zijn voor de elektriciteitsopwekking niet economisch rendabel meer en worden vervangen door nieuwe staven in de reactorkern. De tot nog toe onopgeloste vraag is wat er met dit afval moet gebeuren.

Opwerking

Tot voor kort was het meest aannemelijke brandstofstaven in

zogenaamde opwerkingsfabrieken "op te werken". In een opgebruikte brandstofstaaf zit nog altijd Uranium dat bruikbaar (U-235 en U-238) is, maar ook Plutonium en andere splijfstofprodukten. Opwerken is een chemisch proces waarbij de ongewenste splijfstofprodukten gescheiden worden van het Uranium en Plutonium. Uranium gaat terug naar de verrijkingsfabriek en het Plutonium kan voor kernwapens worden gebruikt. Plutonium kan ook in zogenaamde kweekreactoren worden gebruikt om, samen met het niet splijtbare U-238,

meer Plutonium te produceren, met als bijproduct warmte voor elektriciteits-opwekking. Dat Plutonium kan weer worden gebruikt in kerncentrales, welke geschikt zijn gemaakt om met Plutonium te werken.

Kweekreactor

Kweekreactoren zijn interessant omdat de voorraden Uranium niet onuitputtelijk zijn en de natuurlijke verhouding U-235/U-238 erg ongunstig is. Bij conventionele verrijking van Uranium wordt een hoop U-238 afgescheiden om de verhouding U-235/U-238 gunstiger te maken. Het afgescheiden U-238 kennen wij ook onder de naam "Depleted Uranium", Uranium met een extreem laag percentage U-235, welk ook in conventionele wapens wordt gebruikt.

Tot zover de theorie, de praktijk is vernietigend. Tot nu toe heeft geen kweekreactor probleemloos gewerkt, het proces van Plutoniumproductie via dit pad wordt niet beheerst (even als de gewone kernenergieopwekking). De uranium prijzen zijn zo laag dat opwerking, hergebruik van Uranium, uit brandstofstaven economisch onaantrekkelijk is. Kortom een hoop kernenergieproducenten zitten met te dure opwerkingscontracten, nieuwe contracten zijn voor hen niet interessant. Rest vervolgens de vraag wat te doen met de uitgewerkte (onrendabele) brandstof-staven.

Opslag

Een vuilnisbak voor radioactiefafval bestaat niet. Radioactiefafval straalt vaak vele jaren, zelfs vele eeuwen. Een permanente opslagplaats, die stabiel is over meerdere eeuwen (en meerdere beschavingen) is nergens op aarde te vinden. Vandaar dat er op veel plaatsen zogenaamde tijdelijke opslagplaatsen worden ingericht. Deze opslagplaatsen vormen op zich weer een keten zonder einde.

Nadat een brandstofstaaf uit een reactorkern is gehaald moet die staaf nog enige jaren in een koelbassin door brengen omdat er teveel radioactiviteit en warmte wordt geproduceerd. Daarna wordt het afval direct in een "droge" opslagcontainer gestopt of "gecondi-

tioneerd" in een opslagcontainer gestopt. Conditioneren betekent veelal dat radioactiefafval in glas wordt gegoten. De container gaat vervolgens naar een "tijdelijke" opslagplaats in afwachting van permanente opslag. Zo'n tijdelijke opslagplaats kan ook radioactiefafval uit b.v. ziekenhuizen, maar ook uit opwerkingsfabrieken krijgen.

MOX

Een andere mogelijkheid welke in zwang is geraakt is het gebruik van Plutonium in brandstofstaven (MOX-brandstof). "Gewone" kerncentrales kunnen met enige aanpassing met deze MOX-brandstof werken. De gedachte hier achter is dat het Plutonium dan wordt op gebruikt, dat duurt echter veel langer dan je op het eerste gezicht zou verwachten. Tijdens het gebruik van MOX-brandstof ontstaat weer nieuw Plutonium, wel iets minder. Dat nieuwe Plutonium is, samen met de mix aan splijtstofproducten, in deze MOX-brandstofstaven veel gevaarlijker en moeilijker te behandelen dan een "gewone" brandstofstaven.

Een ander pad waarlangs men wil proberen de hoeveelheid Plutonium te verminderen is door het inzetten van ... kweekreactoren. Door zo'n reactor ietsje anders in te stellen wordt meer Plutonium verbruikt dan geproduceerd. Ook dit proces is experimenteel (!), in Frankrijk wordt de Superphenix (die er toch al stond) gebruikt voor experimenten met "opbranden" van Plutonium.

Duitsland.

Om maar meteen met de deur in huis te vallen: Duitse kerncentrales kunnen volgens de wet geen vergunning krijgen als zij niet instaat zijn aan te tonen "goed" met het geproduceerde afval om te gaan. Opwerking werd tot nu toe nog als voldoende bewijs aan genomen, opslag van radioactiefafval niet, er is immers geen veilige "permanente" kernvuilnisbelt. Toch willen kerncentrales af van de dure opwerkingscontracten.

Sinds juli 1994 erkent de Duitse wet echter ook permanente opslag als een mogelijkheid voor goed omgaan met radioactiefafval. Probleem blijft dat er geen permanente opslagplaats met vergunning is, er zijn echter wel

dit eerste CASTOR transport zijn levensgroot.

Studies uitgevoerd in opdracht van Greenpeace geven aan dat de intense neutronen straling in de CASTOR de afdichtingen van de container kan aantasten, evenals de houders van de brandstofstaven. Verder is het onbekend of het synthetisch materiaal dat in CASTOR is verwerkt de neutronenstraling voor voorziene levensduur zal doorstaan. Verder dient vermeld te worden dat Siemens reeds bezig is een container te ontwikkelen met een levensduur van 100 jaar. (Nog voor we weten hoe CASTOR zich houdt...)

Schuiven met afval.

La Hague. De oude opwerkingscontracten met Cogema, uit 1977-78, laten opzegging slechts toe als de capaciteit wordt ingenomen door een andere toeleverancier. Deze contracten zijn echter niet zinvol op te zeggen omdat veel van de aangeleverde brandstofstaven al zijn verwerkt. Nieuwe contracten, getekend in 1989 kunnen wel worden opgezegd. Op die opzegging staat wel een financiële straf welke hoger wordt naarmate de ingangsdatum van opwerking nadert. De contracten die begin dit jaar zijn opgezegd hadden een straf van 15% van de opwerkingskosten, dat loopt op naar 95% in 1999 vlak voor het ingaan van die contracten. In de bestaande contracten staat ook een terugname clause. Dit betekent dat in afwachting van een opslag mogelijkheid in het land van herkomst all het afval bij Cogema, in Frankrijk, blijft liggen, overigens niet voor niets. Cogema biedt zelfs "tijdelijke" opslag van radioactiefafval in Frankrijk aan en de mogelijkheid afval te conditioneren voor een mogelijk opslagplaats. In dit geval de mogelijkheid om radio-actiefafval over te laden in CASTOR voor "tijdelijke" opslag of "POLLUX" voor "permanente" opslag. Overigens gaat het om opwerkingscontracten voor zo'n 4700 TON aan brandstofstaven. In totaal draait het om zo'n 44 TON Plutonium dat veilig moet worden getransporteerd van La Hague naar Gorleben en veilig moet worden opgeslagen. Het eerste transport van La

Hague naar Gorleben is rond 't eind van dit jaar gepland.

Sellafield. Wat voor La Hague geldt, geldt in grote lijnen ook voor de opwerkingscontracten met BNFL dat Sellafield beheert. De hoeveelheid op te werken brandstofstaven bedraagt hier 884 TON waaruit zo'n 9 TON Plutonium wordt gehaald. Een van de bekendere plaatsen waar brandstofstaven vandaan komen is de kerncentrale bij Brokdorf.

Dounreay (Schotland). Na het debacle rond de kweekreactor bij Kalkar zit men in Mol (België) Hanau met o.a. MOX brandstofstaven in de maag waar geen doel voor is. Deze brandstofstaven waren bedoeld voor de snellekweekreactor in Kalkar, een van de oplossingen voor dit probleem wordt gezocht in het verschepen van deze brandstofstaven naar Dounreay (Engeland), waar een nog steeds niet operationele, kweekreactor ligt. Naar verluidt is het de bedoeling de brandstof door te verkopen aan de Verenigde Staten of aan Japan.

Op het zelfde terrein bij Dounreay ligt een opwerkingsfabriekje, eigenlijk bedoeld om de brandstof uit de kweekreactor op te werken. Duitsland is voor Dounreay echter de enige, en dus belangrijkste, klant voor opwerking van afval uit onderzoeksreactoren. Volgens de contracten blijft het laag- en middenradioactiefafval in Dounreay en wordt het overige afval naar Duitsland terug gestuurd zodra daar een "permanente" opslagplaats is. Dounreay is overigens een grote vervuiler van de zee, lange afvoerbuizen lozen radioactiefafval en men wil nog meer gaan lozen. Kortom de opslag van laag- en middenradioactiefafval is dubieus en misschien wordt een groot deel wel rechtstreeks gedumpt in zee!

Ahaus. De "tijdelijke" opslagplaats in Ahaus wordt voor een belangrijk deel gevuld met radioactiefafval uit de Thorium Hoge Temperatuur Reactor bij Hamm-Uentrop. Hier gaat het ook om een "CASTOR" opslagplaats. Echter de containers zijn wezenlijk anders gevuld dan de CASTOR van Philippsburg omdat de brandstof uit Hamm-Uentrop is anders. Belangrijkste

afwijking is de mindere warmte ontwikkeling van de container, 1KW tegenover 42KW bij de CASTOR IIa. Het afval uit Hamm-Uentrop staat gekwalificeerd als laag- en midden-radioactiefafval en er is nog ruimte in de hal om ander afval te accepteren!

Gorleben. Gorleben is bedoeld voor tijdelijke opslag van afval uit de kerncentrales Philippsburg, Biblis, Nickarwestheim en Gundremmingen. De CASTOR containers verschillen per kerncentrale, al naar gelang 't type kerncentrale. Een van de problemen waarmee Gorleben te maken krijgt is de koeling van de opslaghal. De huidige CASTOR IIa uit Philippsburg heeft al een temperatuur van 67 graden Celcius, verwacht wordt dat die buiten temperatuur nog kan oplopen tot 100 graden afhankelijk van de opslagmethode. Berekent is dat als de temperatuur buiten de opslaghal boven 27 graden Celcius komt de koeling niet meer goed werkt, afgelopen zomer was de gemiddelde temperatuur voor Gorleben boven 27 graden Celcius!

Gorleben zal naar verwachting ook radioactief afval uit opwerking (La Hague) gaan opslaan. Daarnaast zijn er plannen om in de zoutformaties bij Gorleben een "permanente" opslagplaats te maken voor hoogradioactiefafval. Kortom het komt goed uit dat de tijdelijke opslagplaats in Gorleben nu "werkt".

Greifswald. De kerncentrale van Greifswald, in het voormalige Oost Duitsland, is stil gelegd en de vier in aanbouw zijnde reactoren worden niet afgebouwd. De kerncentrale zal op den duur worden afgebroken. Een gedeelte van het puin zal radioactief zijn, en opgeslagen moeten worden. Naast de kerncentrale is een opslagplaats gepland voor radioactiefpuin van de kerncentrale, die is echter een maatje te

groot! Het is waarschijnlijk de bedoeling in de opslagplaats in Greifswald ook ander radioactief afval op te slaan. Overigens wordt op dit moment al laag-radioactiefafval uit Greifswald in de ondergrondse "permanente" opslag van Morsleben opgeslagen.

Morsleben. Bij Morsleben is in een oude, ondergrondse, zoutmijn een "permanente" opslagplaats voor laag-radioactiefafval ingericht. Deze opslagplaats is al sinds 1979 actief de oude vergunning, met lagere maatstaven dan in "West" Duitsland, wordt nu gebruikt om de opslagplaats operationeel te houden. In de komende tijd zal hier 10.000m³ afval uit Greifswald worden opgeslagen. Waarschijnlijk is de opslag bij Morsleben rond 2000 vol, en wordt dan gesloten.

Atomkonsens is nonsens.

Met deze leus ageren veel, plaatselijke, Duitse "Bürger Initiative" (BI) tegen het gevaar dat hen bedreigt. Veel van deze BIs hebben weldegelijk alternatieven voor een ander energie beleid. Overigens is het "Duitse" afval probleem ook aanwezig in ons land en natuurlijk overal, een grensoverschrijdend probleem zowel door de internationale ondernemingen als de aard van het radioactiefafval. Vandaar dat het huttendorp bij Gorleben Atomnix is gedoopt!

Dirk Jan

Bronnen: anti atom aktuell, Nr 56, sept 1994; WISE News Communiqué 398, 403, 404-06, 408, 411-13, 421, 422, 425, 431; Nuclear Fuel, 5 december 1994, 6 juni 1994; Jahrbuch der atomwissenschaft 1994 en 1993.

WEERSTAND

Op Tag X ging in de buurt van Gorleben een Duitse graaf met vrouw en kinderen op weg naar 't stukje land dat ze bezaten aan de spoorlijn naar Gorleben. Achterin de Hanomag had de graaf z'n motorzaag neer gelegd om wat bomen te kappen. Op hun landje aan gekomen wemelde het van de Polizei. En natuurlijk werd op harse toon gevraagd waarom die motorzaag achterin lag en waarom die bomen langs het spoor juist nu moesten worden gekapt. De graaf antwoorde heel simpel: dit is mijn land, dit is mijn

motorzaag, vandaag worden er bomen gekapt en ik doe dit al jaren. Als je op deze manier een boom inzaagt, dan valt die 't bos in en niet over 't spoor! De stadse Polizei, uit Hamburg helemaal naar Gorleben was gedirigeerd, was onder de indruk en liet de graaf z'n werk doen.

Onder toezien van vrouw en kinderen zagde de graaf zoals hij had aan gegeven de boom langs het spoor om en wonder boven wonder, de boom viel niet 't bos in! De graaf legde z'n motorzaag neer en liep met vrouw en kinderen naar de over het spoor gevallen boom. Met z'n allen gingen ze er op zitten en gevraagd naar of ze zichzelf en de boom wilden verwijderen antwoorde de graaf:

Opgetekend uit de mond van een Gorleben-keukenmens.

'VOOR MOEDER AARDE' BIJ GREENHAM COMMON

'Voor moeder aarde' is de voettocht van Brussel naar Moskou voor een nucleair vrije wereld. De lopers vragen aandacht voor de rampzalige gevolgen van het atoomtijdperk voor gezondheid, milieu en economie. Ze doen dit onder andere door concrete alternatieven voor kernenergie te laten zien in een mobiele tentoonstelling en door het voeren van directe geweldloze acties.

Het vrouwen vredeskamp bij Greenham Common is al ruim 13 jaar continu bezig zicht te verzetten tegen kernwapens. Eerst tegen Amerikaanse kernwapens op de basis Greenham Common, welke inmiddels gesloten is, nu

tegen het Trident project dat in het Verenigd Koninkrijk wordt uitgevoerd, 4 onderzeeërs welke volledig bewapent zo'n 3000 keer de vernietigingskracht van Hiroshima in zich bergen. De eerste onderzeeër, de Vanguard, is inmiddels

bewapent met 96 kernkoppen. Volgens de planning zullen de overige kernkoppen voor het jaar 2000 door de wapenfabrieken Burghfield en Aldermaston worden geproduceerd.

Als op 20 februari de wandelaars bij Greenham Common aankomen wordt een bezoek aan de basis gebracht. Zo'n 40 wandelaars van allerlei nationaliteiten en 4 vrouwen van het vredeskamp trekken de basis op. Iemand speelt accordeon, een vrouw slaat op een soort draagbare trommel terwijl ze steeds dezelfde woorden herhaalt, een gebed voor de vrede: Na Mu Myo Ho Ren Ki Kyo.

Bij het hek dat om de silos staat aangekomen, blijkt dat de mooie gaten die de vorige dag waren geknipt weer dicht gemaakt te zijn. Dus lopen we rond de silos terwijl Anko van het vrouwenvredeskamp een tang haalt, waarna onder het toezicht van de politie opnieuw een gat wordt geknipt. Zo kunnen we alsnog het terrein op.

Er worden verhalen verteld over de historie van de basis en de herstorie van het vrouwenvredeskamp, dat helaas nog steeds moet bestaan.

De volgende dag vertrekken we om actie te gaan voeren bij Aldermaston, de fabriek die samen met Burghfield de Trident kernkoppen produceert. Afgesproken is dat er een aparte vrouwen actie zal zijn en dat de grotere, gemengde groep, zal proberen de hoofdpoot te blokkeren.

Ik ga met zo'n 10 andere vrouwen het fabrieksterrein op door een andere poort. We lopen langs een slagboom met slechts één, hevig van z'n stuk gebrachte, bewaker die niks kan anders kan doen dan hulp op te roepen met de telefoon. Een lange rechte weg, die door 2 hoge hekken omgeven is, voert naar het hart van het fabriekscomplex. De politie komt vrij laat en als ze ons eindelijk stoppen, zijn er meer agenten dan activistes. Zodra we gestopt zijn vormen we een cirkel en beginnen te zingen. Als het lied is afgelopen wordt wat tegen de politie gepraat. Eén van de vrouwen zegt dat toen de joden in de concentratiekampen vermoord werden, veel mensen zeiden dat ze het niet hadden geweten. Maar wij (en jullie ook) zullen dat nooit kunnen zeggen, want

wij weten verdomt goed wat hier gebeurt. Meer dan een uur zijn we binnen en blokkeren op die manier de poort.

Nadat we in een busje gezet zijn en bij de uitgang gedumpt, willen we de poort blokkeren. Dat is echter niet meer nodig, achter ons wordt een massief hek gesloten waar schielijk een enorm hangslot aan gehangen wordt.

Ondertussen staat er een lange rij auto's met werknemers die naar binnen willen, waaruit wij opmaken dat ook de hoofdpoot geblokkeerd is en het werk op Aldermaston minstens ernstig verstoord is. Al is het maar voor even, de produktie van kernkoppen wordt vertraagd.

Als een paar vrouwen in een auto rond het enorme complex rijden, zien ze dat alle poorten gesloten zijn, maar dat de blokkade van de hoofdpoot inmiddels is opgeheven. Tegen de middag besluiten we dan ook 'onze' poort door een paar vrouwen dicht te houden en de rest van de actie naar de hoofdpoot te verplaatsen. Het idee was het portiershuisje te bezetten. Helaas, de hekken zijn te smal en de politie te talrijk, zodat we snel weer buiten staan. Ook proberen een paar vrouwen zich vast te ketenen aan het hek, één is te laat en de ketting wordt met veel geweld uit haar handen gerukt, zodat het vel kapot getrokken wordt. Daarna worden er tangen gehaald om de rest los te knippen. Als ik zie dat de tweede vrouw die probeert de ketting tegen te houden tot bloedens toe wordt verwond, besluit ik de mijne met rust te laten. De actie wordt door de grote groep besloten met het aanbieden van bloemen aan de werknemers. Aangezien de meesten nog al geïrriteerd waren over de blokkade (of, hopelijk omdat ze zich schaamden) namen slecht weinigen de bloemen aan.

De volgende dag trekt 'voor moeder aarde' verder om op de route tussen Greenham Common en Moskou te protesteren tegen kernwapens, kernenergie en kernproeven. De vrouwen van het vredeskamp blijven om hun permanent verzet tegen kernwapens voort te zetten.

Yolanda Kriek.

CIVIL MISSILE DEFENSE

Mary Lou Jones heeft haar ogen gericht op de westelijke hemel. Zij is een van de tegenstanders van een Star Wars experiment om Scud-achtige raketten af te vuren van noord New Mexico en zuidelijk Utah om die vervolgens neer te schieten boven White Sands Missile range in het zuiden van New Mexico. Het 350 tot 750 kilometer lange vluchttraject voert de raketten over haar huis en dat van anderen, reservaten, beschermd natuurgebied en monumenten. Ergens langs het traject wordt de 1500 kilo zware booster afgestoten en zal op aarde neerstorten. Zou er iets fout gaan tijdens de vlucht dan wordt de vlucht afgebroken met een zelf vernietiging, de aarde besproeiend met nog meer brokstukken.

"Het is krankzinnig om wapens te testen boven de hoofden van mensen", volgens Mary Lou Jones. Zij staat aan het hoofd van de, 500 leden tellende, Zuni Mountain Coalition. Volgens de huidige plannen zouden meer dan 100 raketten worden gelanceerd tussen 1995 en 2000. De Coalitie werkt samen met de Navajo en Zuni Indianen en de Southern Utah Wilderness Alliance om deze nagebootste raketoerlog te verhinderen.

De keukentafel van Mary Lou ligt vol met gedetailleerde documenten over het raketten voorstel. Zij vult en publiceert de nieuwsbrief van de coalitie, 'the Zuni Mountain News'. Zij en haar man organiseren het verzet tegen de raketplannen sinds zij er achter kwamen dat deze zouden worden uitgevoerd. "Niemand nam het eerst serieus, het was zo'n idioot plan".

In 1991 werd door het leger opgedragen door Congres om een 'theater missile-defense program' (raketafweer in een beperkt gebied) te ontwikkelen. Deze taak werd opgenomen door de 'Ballistic Missile Defense Organization', opvolger van 'Star Wars'. Geen van de huidige militaire testgebieden is geschikt voor het realistisch beproeven van 'defensief' onderscheppen, het leger studeert

nu op White Sands en drie andere mogelijke plaatsen.

Tijdens een proef in oktober 1994 ontplofte een raket boven het land van een boer in New Mexico. De raket was gevuld met 300 tot 900 bommen ter grote van een bowlingbal, samen met andere brokstukken vielen die bommen ongeveer anderhalve mijl van de verraste en boze boer z'n huis.

De boosterraketten zullen, volgens Mary Lou, van een hoogte van 32 tot 100 kilometer hoogte naar beneden vallen. Het leger had haar eerst verteld dat de 1500 kilo maar een gaatje van ongeveer 1 meter zou maken. Nu wordt echter al erkent dat ongeveer een halve hectare zou worden getroffen.

Het leger heeft een aantal gebieden in westelijk New Mexico, zuid-oost Utah aangewezen waar naar voorspelling

de rommel zal neer komen. Het heeft voorgesteld deze gebieden voor het publiek te sluiten, inclusief de wegen die er doorheen lopen. Bewoners te evacueren uit deze gebieden gedurende proeven en het gebruik van schoonmaak-teams uitgerust met helikopters.

Verscheidene van deze gebieden liggen op land dat wordt beheerd door binnenlandsezaken en het Bureau of Land Management. Beiden zijn tegen, bezorgt over de ecologische schade aan deze gevoelige gebieden.

Ook de publieke opinie is volgens een steekproef in Utah met 63% tegen. Ook openbare hoorzittingen in 9 verschillende dorpen, onderdeel van de Milieu Effect Rapportage (Engels: Environmental Impact Statement), laat een wijdverbreide tegenstand zien.

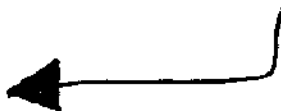
De Navajo Nation Council heeft het leger laten weten dat de plannen "in conflict zijn met de traditionele Navajo instelling, interfereert met de Navajo cultuur en de Navajo gezondheid, veiligheid, economie en het milieu".

Ondanks deze onvrede luistert het leger niet naar mensen volgens Mary Lou. "het is net alsof: wij zijn het leger, en we hoeven niet". Het leger zal binnenkort een beslissing nemen.

Mary Lou zegt dat ze niet zal stoppen, ook niet als de plannen worden goedgekeurd: "zelfs als ik cakejes moet verkopen, we zullen het leger aanklagen."

Bron: The Progressive, April 1995, vol.59, nr. 4; met dank aan Paulien Geitenbeek.

'Koshare/Tewa Ritual
Clowns, White Sands
Missile Range, New
Mexico,' a photo collage
by Artist Patrick
Nagatani, from the book
'Nuclear Enchantment.'

Gebruik onderstaande bon voor een abonnement op KERNINPO.
Stel het niet uit, doe het nu!

Naam:

Adres:

Postcode en Plaats:

wil een abonnement op KERNINPO en zal daartoe jaarlijks f 20,- overmaken op girorekening 591 24 20, tnv VRIENDEN VAN EPP'92 te Eindhoven, ovv abo KERNINPO.

Insturen aan: EPP'92,

A Sniederslaan 14
5615 GE EINDHOVEN

handtekening